

Razširjenost spletnih učilnic in dostopnost e-gradiv na spletnih straneh slovenskih osnovnih šol

The Prevalence of Online Classrooms and Accessibility of E-materials on the Websites of Slovenian Primary Schools

Stanka Damjan
OŠ Kamnica
stanka.damjan4@gmail.com

Povzetek

V okviru razvoja e-izobraževanja na OŠ Kamnica smo želeli ugotoviti, kakšno je stanje na drugih osnovnih šolah v Sloveniji. Pregledali smo spletne strani slovenskih osnovnih šol (N=450) z namenom, da ugotovimo, koliko spletnih učilnic na šolah že deluje in ali so e-gradiva na njihovih spletnih straneh prosto dostopna. Raziskavo smo opravili v aprilu 2011. Ugotovili smo, da ima že skoraj polovica slovenskih šol spletne učilnice (195), od tega ima 72 šol e-gradiva prosto pristopna. Vsebine ostalih so dostopne z gesli. Razširjenost kaže na stalno povečevanje rasti in uporabe e-gradiv v vzgojno izobraževalne namene.

Ključne besede: IKT pri pouku, e gradiva, spletne učilnice

Abstract

Within the development of e-learning at primary school Kamnica we wanted to determine the situation in other elementary schools in Slovenia. We have reviewed the websites of the Slovenian elementary schools (N = 450) in order to figure out how many online classrooms at schools have already been operating and whether e-learning materials on their websites have been freely accessible. The research was conducted in April 2011. We found that almost half of Slovenian schools already have online classroom (195), of which 72 schools have e-learning materials freely accessible. Other contents are accessible by password. The prevalence points to the continued growth and increasing use of e-learning materials in the educational purposes.

Keywords: ICT in the classroom, e material, online classroom

1 Uvod

Informacijsko-komunikacijska tehnologija (IKT), posebno pa razvoj interneta, izboljšuje dostopnost izobraževanja, spreminja procese poučevanja in učenja ter procese upravljanja in vodenja izobraževalnih institucij (Sulčič in Lesjak 2007).

IKT razvija spretnosti in znanja, ki so vezana na moderne tehnološke procese ter na poznejše vključevanje v delo (Gerlič 2000). Zato je potrebno, da se učenci že zelo zgodaj seznani z IKT in njenim delovanjem. Računalnik se je kot didaktični pedagoški pripomoček v osnovni šoli uveljavil z uvedbo devetletke, čeprav, meni Gerlič (2000), so bila pričakovanja veliko večja, kot se je pozneje pokazalo v praksi. Prvotno se je računalnik uporabljal zgolj v razvedrilne namene, manj pa za podporo učenja in poučevanja.

Tudi Emans (2008) meni, da uporabe računalnika ni več mogoče prezreti. Vključitev računalnika v proces poučevanja lahko izboljša pogled na informacijsko-komunikacijsko znanje pri otrocih ter omogoča učenje pri posameznih predmetih. Vrsta raziskovalcev ugotavlja, da so se pri delu z računalnikom razvile nove oblike in načini sodelovalnega učenja (Mori 2004, 32).

Pojavila so se vprašanja o strokovni in didaktični usposobljenosti učiteljev, organizaciji prostora, timskem delu, kakovosti in ustreznosti didaktičnih programov. Veliko učiteljev se je izobraževalo v okviru projekta Računalniško opismenjevanje (projekti RO), na seminarjih, ki so jih izbrali v katalogu stalnega strokovnega izpopolnjevanja, na strokovnih zborih ter na izobraževalno-sejemskih prireditvah. V šolskem letu 1999/2000 so se začeli izvajati seminarji za učitelje v prvem in drugem triletju osnovne šole z naslovom Didaktični programi na razredni stopnji (Mori 2004). Učitelji so na seminarjih pridobivali kompetence za uporabo e-gradiv (didaktična programska oprema, cd-ji, dvd-ji) in strojne opreme (digitalni fotoaparati, videokonferenčna oprema ipd.).

Računalnik kot učni medij in elektronska učila se vse bolj pojavljajo kot enakovredni dejavniki pouka in prispevajo h kvalitetnejšemu učnemu procesu. Posredno vplivajo na vlogo učencev in učiteljev v vzgojno-izobraževalnem procesu. Učenci so pri učenju bolj samostojni in imajo bolj ustvarjalen odnos do dela, kar lahko pospeši uveljavljanje učenca kot subjekta.

Glavni namen uporabe e-gradiv pri pouku je motiviranje učencev za delo pri pouku in utrjevanje pri domačem delu ter uporaba dodatnih izobraževalnih virov v učnem procesu. Ena izmed pomembnih prednosti e-gradiv je tudi v individualizaciji pouka. Tak pristop omogoča učencem drugačne učne aktivnosti, ki jih lahko učitelj prilagaja glede na potrebe učencev.

2 Računalnik in spletna učilnica

Ena od temeljnih kompetenc učitelja v sodobni šoli je tudi poznavanje in uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT), ki pripomore h kakovostnejšemu poučevanju, vpeljevanju sodobnih didaktičnih pristopov, povezovanju vsebin različnih predmetov, komunikacijskim spretnostim, ustvarjanju spodbudnega učnega okolja...

Pomemben del učinkovite uporabe računalnika pri pouku je načrtovanje. Pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela upoštevamo razvojno stopnjo učencev, na osnovi katere se odločimo za ustrezne računalniške rešitve. V učnem načrtu učitelji določijo vzgojno-izobraževalne cilje in šele nato ustrezne, računalniške rešitve, s katerimi želijo te cilje uresničiti (Mori 2004).

Računalnik se uporablja na treh pomembnih področjih izobraževanja in sicer:

- področju računalniškega izobraževanja (seznanjanje z delovanjem in uporabo računalnika),

- področju uporabe računalnika v izobraževalnem procesu (računalnik tukaj nastopa kot učno sredstvo ali pripomoček),
- področju uporabe računalnika v dejavnostih, ki spremljajo izobraževanje (raziskovanje, vodenje in upravljanje izobraževalnega sistema, ki se logično povezuje v sistem vzgoje in izobraževanja) (Gerlič 200, str. 13).

Pri pouku je vedno odločilno, ali je izbrani medij primeren z vidika razumljivosti ter lajšanja procesa učenja in poučevanja, pomembno pa je tudi, v kolikšni meri lahko dodatno motivira učenca, ali sodi v vsakokratni kurikulum ter v kolikšni meri pripomore tehnična oblika posredovanja k ponazoritvi učnega predmeta.

E izobraževanje označuje pridobivanje znanja, kjer sodobna informacijsko-komunikacijska tehnologija delno ali v celoti nastopa kot posrednik med akterji izobraževanja oziroma izobraževalno institucijo, izobraževalcem in izobraževancem . Glede na pretekle raziskave o stanju e-izobraževanja lahko povzamemo, da se v Sloveniji pravi razvoj e-izobraževanja in tudi drugih oblik šele pričinja (Arh in drugi, 2007) .

3 Vloga e-gradiv pri izobraževanju

E-gradiva so pripomoček, ki dopolnjujejo klasična gradiva in učenje in jih ne smemo zamenjati z učenjem na daljavo. Vsebujejo lahko veliko multimedijskih vsebin (zvok, video, animacija...), ki jih ne moremo doseči s klasičnimi gradivi.

So didaktično načrtovana, pregledna, razumljiva in z multimedijskimi in interaktivnimi elementi opremljena gradiva za samostojno učenje in poučevanje. Temeljna lastnost je interaktivnost, ki uporabnika vključi v proces izobraževanja.

Glavni namen e-gradiv je nuditi pomoč v procesu učenja in poučevanja. E-gradivo nudi pomoč učencu, saj si lahko z njihovo pomočjo pridobi teoretično znanje in ga hkrati utrdi.

V procesu poučevanja je e-gradivo pripomoček učitelju pri podajanju znanja učencem (Muha, Mušič, 2006, str.2).

Rezultati mednarodne raziskave so pokazali, da je uporaba e-gradiv v Sloveniji v primerjavi z drugimi evropskimi državami na zelo primerljivi ravni.

Število e-gradiv se iz leta v leto povečuje. V letu 2007 je bilo preko Ministrstva za šolstvo in Evropskih socialnih skladov financiranih in izvedenih 6 manjših in 22 večjih projektov, v katerih so nastala različna e-gradiva za vrtce, osnovne, srednje in višje strokovne šole.

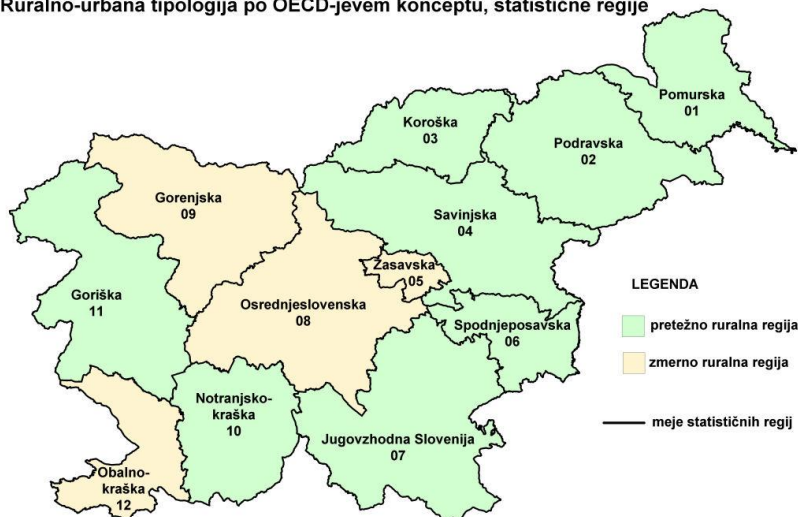
4 Razširjenost spletnih učilnic in e-gradiv v slovenskih šolah

Šolsko ministrstvo je za razvoj e-gradiv za šole in vrtce in za izobraževanje učiteljev za uporabo teh gradiv v štirih letih objavilo tri razpise, sofinancirane iz Evropskega socialnega sklada. Kar nekaj e-gradiv smo v slovenskem prostoru že pridobili, vendar pa o njih učitelji niso zadostno obveščeni, ugotavljajo v Valiconovi raziskavi, ki so jo naročili v eni izmed založniških hiš. 16 odstotkov v raziskavi sodelujočih učiteljev je bilo o e-gradivih obveščenih s strani pristojnega ministrstva ali z zavoda za šolstvo, ostali pa preko drugih virov ali pa so jih odkrili sami. Za e-gradiva je slišalo 47 odstotkov vprašanih, pregledalo jih je 35 odstotkov, uporabilo pa samo 10 odstotkov vprašanih," je rezultate raziskave predstavila **Alenka Pfajfar** iz agencije za merjenje javnega mnenja.

V okviru razvoja e-izobraževanja na OŠ Kamnica smo želeli ugotoviti, kakšno je stanje na drugih osnovnih šolah v Sloveniji. Pregledali smo spletne strani slovenskih osnovnih šol

(N=450) z namenom, da ugotovimo, koliko spletnih učilnic na šolah že deluje in ali so e-gradiva na njihovih spletnih straneh prosto dostopna. Raziskavo smo opravili v aprilu 2011. Rezultati raziskave, po statističnih regijah (Slika 1) so predstavljeni v Tabeli 1 in v grafu na Sliki 2.

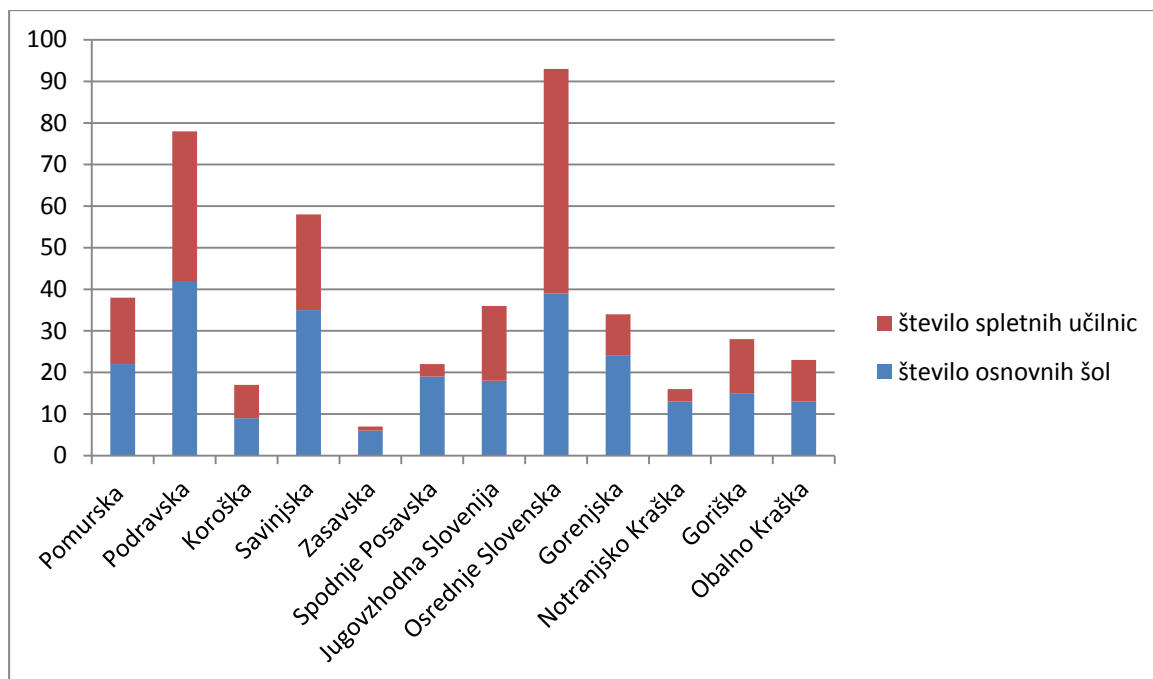
Ruralno-urbana tipologija po OECD-jevem konceptu, statistične regije

Slika 1: Slovenske regije (Eurostat).

	REGIJA	ŠTEVILO ŠOL	ŠT. SPLETNIH UČILNIC	E-GRADIVA (prostodostopna)
1.	Pomurska	38	16	7
2.	Podravska	78	36	12
3.	Koroška	17	8	4
4.	Savinjska	58	23	11
5.	Zasavska	7	1	-
6.	Spodnje Posavska	22	3	4
7.	Jugovzhodna Slovenija	36	18	5
8.	Osrednje Slovenska	93	54	13
9.	Gorenjska	34	10	3
10.	Notranjsko Kraška	16	3	2
11.	Goriška	28	13	5
12.	Obalno Kraška	23	10	6
		450	195	72

Tabela 1: Rezultati raziskave

Slika 2: Razširjenost spletnih učilnic v slovenskih osnovnih šolah po regijah

Ugotovili smo, da ima že skoraj polovica slovenskih šol spletne učilnice (195), od tega ima 72 šol e-gradiva prosto pristopna. Vsebine ostalih so dostopne z gesli. Razširjenost kaže na povečevanje rasti in uporabe e-gradiv v vzgojno izobraževalne namene, kar potrjuje tudi raziskava o stanju in trendih uporabe računalnikov v osnovnih šolah, ki jo vsaki dve leti opravijo na Univerzi v Mariboru. Zanimiva je ugotovitev, da je pogostost uporabe računalnika najvišja v prvem triletnem (v povprečju 36,4%), sledi 3. triletno (v povprečju 35,6%), najmanj pa ga po izsledkih raziskave uporabljalo v drugem triletnem (23,6%).

5 Zaključek

E-gradiva in e-učilnice so korak naprej v smeri razvoja sodobnih pristopov poučevanja. V šolskem prostoru se moramo truditi, da bo v e-izobraževanju vključenih vedno več učiteljev, saj bo šele s kritično maso uporabe prišlo do preskoka kvalitete izvedbe e-izobraževanja in tudi e-gradiv. Pomembna je seznanitev čim širšega kroga uporabnikov z obstoječimi e-gradivi (učitelji, učenci), spodbujanjem učiteljev k uporabi e-gradiv, medsebojno pomočjo in izmenjavo izkušenj pri uporabi IKT in e-gradiv, izvedbami pouka s pomočjo IKT in e-gradiv in evalvacijo pouka, pri katerem so bila uporabljena e-gradiva in IKT.

Izvedena raziskava nam je v kontekstu primerjave in vira informacij (tudi e-gradiv) zelo koristila pri načrtovanju razvoja e-izobraževanja na OŠ Kamnica. Sicer smo v slovenskem prostoru največ uporabnih e-gradiv našli še na straneh SIO (Slovensko izobraževalno omrežje) ter Učiteljska.net. Rezultat raziskave je tudi obširen seznam spletnih strani z veliko uporabnega e-gradiva, ki ga naši učitelji s pridom uporabljajo.

Viri in literatura:

ARH, T. KOKALJ, R. DINEVSKI, D. JERMAN BLAŽIČ, B. 2007. Pregled stanja na področju e-izobraževanja v Sloveniji. Vzgoja in izobraževanje v informacijski družbi.

- Zbornik konference. Ljubljana: MZŠŠ: Institut Jožef Stefan: ZRŠŠ: Kranj: Fakulteta za organizacijske vede.
- DINEVSKI, D. BRODNIK, A. KOKOL, P. FAGANEL, J. 2006. Kakovost elektronskih učnih gradiv. Management sprememb. Kranj. Moderna organizacija
- EMANS, B. 2008. Guidelines for primary school teachers for integration of ict in their lessons. http://www.ecolenet.nl/projects/guidelines_primary.html.
- EUROSTAT. Statistični urad republike Slovenije. Ruralno-urbana tipologija po OECD-jevem konceptu. Statistične regije. Dosegljivo na: <http://www.stat.si/doc/vsebina/podezelje/statisti%C4%8Dne%20regije%20po%20OEC D.JPG> (10.4.2011).
- GERLIČ, I. 2000. Informacijsko-komunikacijska tehnologija in sodobna šola, vzročno-posledična razmerja. *Organizacija* 35 (8): 470–472. http://www.mss.gov.si/si/delovna_podrocja/ikt_v_solstvu/e_gradiva/.
- GERLIČ, I. 2010. Stanje in trendi uporabe računalnikov v slovenskih osnovnih šolah. Letno poročilo o raziskovalni nalogi. Fakulteta za naravoslovje in matematiko. Maribor.
- KONECNIK, R., MUHA, S. (2008): Pomen in vloge e-gradiv v izobraževanju, 27. mednarodna konferenca o razvoju organizacijskih znanosti, Portorož 19. – 21. marec 2008, Moderna organizacija, Kranj.
- MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT. 2008. Poučevanje in učenje ob IKT – informacijsko-komunikacijski tehnologiji (rezultati 2004–2007). *Educa* 17 (1–2): 87–97.
- MORI, I. 2004. *Sodobni pristopi bogatijo tradicionalni pouk*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- MUHA, S. MUŠIČ, I. 2006. Koncept e-gradiv in izobraževanja.
- REBOLJ, V. 2008. E-izobraževanje skozi očala pedagogike in didaktike. Radovljica. Didakta. Strategija razvoja Slovenije, www.slovenijajutri.gov.si.
- SULČIČ, V. LESJAK 2007. Uporaba računalnika in interneta v 1. triletju osnovne šole. *Management* 4 (4): 371–387.
- TERTINEK, A. 2009. Uporaba e-gradiv pri SPO. Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta.